

[Henry Christensen.]

dag bekymring i tusindvis af danske hjem, ikke alene hos dem, der er ramt, men også i mange af de hjem, hvor man føler ængstelse for, hvad der kan ske.

I vort andet hovederhverv, for så vidt angår den for Danmark afgørende indtjening af fremmed valuta, nemlig landbruget, står det endnu alvorligere til. Her er man ikke alene ramt af den indenlandske udvikling og den generelt skærpede udenlandske konkurrence, men i særlig grad også dels af at være uden for det europæiske fællesmarked, dels af at finde sig i et marked, hvor vi har måttet medvirke til og har medvirket til — hvad vi var indforstået med — at nedbryde handelsskrankerne, for så vidt angår hele industrivareomsætningen, men hvor man har fastholdt spærringer, kvoteringer, ordninger og begrænsninger, når det gjaldt omsætningen med de landbrugsvarer, som Danmark havde ganske særlig interesse i. Det er ulige vilkår, vi har fundet og befundet os under inden for EFTA, og det har desværre hidtil været sådan, at det er meget begrænset, hvad regeringen har kunnet tilvejebringe af resultater. Nu noterede jeg mig statsministerens tale om en øget aktiv handelspolitik; der er desværre store opgaver at gå i kast med; hidtil er resultaterne jo for Danmark som helhed små her.

Virkningen er i dag en yderligere katastrofal nedgang i levevilkårene for de danske landbrugere, uanset at de har fået en længere arbejdsdag, hvor det øvrige samfund fik forkortet arbejdstid. De nyeste regnskabsresultater, der foreligger omkring denne udvikling, er baseret på 1.226 jyske landbrugsejendomme, fordelt over hele Jylland, og de viser et yderligere katastrofalt fald i forrentningsprocenten fra 3,4 til 1,6. Familiens arbejdsfortjeneste er sammen med forrentningen af den pågældendes egen investerede kapital faldet i det år med yderligere 1.780 kr. fra 18.800 kr. til 17.000 kr. Den er nu i løbet af de sidste 4 år faldet med 5.000 kr. I samme periode er den faglærte arbejders indtægt steget med ca. 6.000 kr. og ligger altså nu 12.000 kr. over, hvad en landbrugsfamilie med en lang daglig arbejdsdag kan tilvejebringe gennemsnitligt i årsindtægt. Det er væsentlig

ringere relationer, vi her møder imellem indtjeningsforholdene for danske landbrugere og faglærte arbejdere og indtjeningsforholdene i en række af de lande, som vi bedst kan sammenligne os med, England, Sverige, Vesttyskland og Holland.

Se, dette er jo triste kendsgerninger bag situationen. Regeringen henviser ofte til to hovedårsager, nemlig dels den store omstillingsproces fra landbrugsland til industrisamfund — vi hørte også lidt af det i dag — dels de udenlandske konjunkturer. Jeg vil gerne om den første henvisning sige, at den er der jo ikke dækning for; for så vidt angår de sidste par års udvikling. Det er rigtigt, at der har været en meget stor flytning af arbejdskraft fra landbrugssektoren til industrisektoren, og det har betydet meget for de opgaver, vi var stillet over for; men netop i de sidste par år er vandringerne fra land til by jo kun det halve af, hvad den var de foregående år, simpelt hen fordi der ikke mere er så mange at vandre fra, og ser vi på, hvad det er, industrien har skullet opsuge; er stillingen jo den, at der i dag er 20.000 færre arbejdspladser i industrien, end der var for to år siden; derfor gælder argumentet ikke.

Der er naturligvis noget mere hold i det andet argument om Danmarks afhængighed af de udenlandske konjunkturer. Det er klart, at vi med vor store udenrigshandel, som statsministeren var inde på, i høj grad er afhængige af vilkårene udefra. Men regeringens fejl har det været, at den i alt for høj grad og alt for længe regnede med, at det var de udenlandske konjunkturer, der nu måtte rette sig efter os og blive bedre, så de kunne klare forholdene for os; i stedet for mere målbevidst at erkende, at vi måtte søge vor økonomi indrettet efter de udenlandske vilkår. Dette er jo kravet til Danmark, hvis vi skal skabe en balance indadtil. Afmatningen i udlandet er jo heller ikke noget, der bare konjunkturbestemt er opstået. Den er jo en følge af en bevidst politik, som man har ført i Vesttyskland, i England og andre af de europæiske lande, og det er lande, hvor man har socialdemokratiske regeringer eller regeringer, hvori socialdemokratiet har deltaget. Må man ikke stille det spørgsmål til den højtærede statsminister, om ikke nødvendigheden af at